

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Нинішні глобальні виклики та умови функціонування університетів ставлять перед науковим і освітянським співтовариством дилему стратегічного вибору. Чи можливий розвиток вищої освіти за збереження колишнього способу діяльності університетів, заснованого на державному фінансуванні? Або ж слід змінювати методи управління і диверсифікувати джерела доходів та більш активно співпрацювати з зовнішнім середовищем пристосовуючись до нових викликів сучасного світу. Проблематика вибору стратегічного розвитку університетів невід’ємно пов’язана в наукових дослідженнях з поняттями «університету третього покоління» або «підприємницького університету».

В зв’язку з цим виникає необхідність вивчення наукових підходів, розкриття сутності поняття «підприємницький університет» та визначення перспективних напрямів підприємницької діяльності українських університетів в глобальному освітньому середовищі.

На сьогоднішній день відсутній єдиний, взаємно прийнятий підхід до тлумачення сутності підприємницького університету та основних його критеріїв і характеристик. Найбільший вклад у розвиток досліджуваної проблематики зробив американський вчений Б. Кларк [3, с. 22-25], який вважається засновником першої наукової школи університетського підприємництва. Науковець ґрунтовно підійшов до аналізу сутності підприємницького університету, наголошуючи на доцільності розгляду підприємництва університетів і як процесу, і як результату.

Стенфордський вчений Г. Іцковіц розуміє підприємницькі університети як своєрідні інкубатори підтримки та стимулювання бізнес-ініціатив співробітників і студентів ЗВО [4].

Виключно з практичних аспектів сутність поняття «підприємницький університет» тлумачать Дж. Крісмен, Т. Хайнес і С. Фрейсер. На думку вчених, підприємницьким слід вважати університет, співробітники, викладачі, дослідники і студенти якого створюють нові підприємства [2].

Обмеженим у контексті сучасного університетського підприємництва є визначення Дж. Уїльямса, який пропонує розглядати університети «не більше як подавцями послуг у галузі знань» [8].

Нинішні університети реалізують та демонструють значно ширший аспект підприємницької діяльності, що доводять Дж. Ропке [5] та Дж. Субоцькі [6], наголошуючи на важливості глибокої співпраці підприємницьких університетів з бізнесом, у тому числі з позицій диверсифікації джерел фінансування вищої освіти та з наголосом на організацію адекватного підприємницького управління.

Комплексно пропонують розглядати сутність підприємницького університету російські науковці Г. Константинов і С. Філонович, які визначають єдність і актуальність наступних аспектів у діяльності підприємницьких університетів [1].

У своїх дослідженнях Д. Ділл [7] відзначає прагнення університетів залучати додаткові фінансові ресурси завдяки капіталізації результатів наукових досліджень, під чим пропонує розуміти трансфер університетських технологій, що є ознакою підприємництва.

Д. Кірбі [4] наголошує на тому, що в сучасних умовах університети перебувають у центрі підприємницької культури, власне перетворюючись у цих обставинах на підприємницькі університети.

Отже, дослідивши наукові підходи до визначення предмету дослідження можна зробити узагальнення, що підприємницький університет – це діяльність закладу вищої освіти спрямована забезпечення капіталізації знань та комерціалізації інновацій через співпрацю керівництва, науково-педагогічних працівників, здобувачів та бізнес-партнерів.

Література:

1. Константинов Г.Н. Что такое предпринимательский университет / Константинов Г.Н., Филонович С.Р. *Вопросы образования*, 2007. №1. С.49-62.
2. Chrisman J., Hynes T., Fraser S. Faculty Entrepreneurship and Economic development: The Case of the University of Calgary. *Journal of Business Venturing*. 1995. Vol. 10. Is. 4. P. 267-281.
3. Clark Burton R. *Creating Entrepreneurial Universities: Organizational Pathways of Transformation*. Bingley, U.K. : Emerald Group Publishing Limited. Howard House, 2008. 164 p.
4. Etzkowitz H. Research groups as "quasi firms": the invention of the entrepreneurial university. *Research Policy*. 2003. Vol. 32. Is. 1. P. 109-121.
5. Röpke J. The Entrepreneurial University, Innovation, academic knowledge creation and regional development in a globalized economy. *Working Paper Department of Economics*. Marburg, Germany : Philipps Universität, 2000. URL : http://etc.online.unimarburg.de/LinkedDocuments/mafex_rj_entreuni.pdf.
6. Subotzky G. Alternatives to the Entrepreneurial University: New Modes of Knowledge Production in Community Service Programs. *Higher Education*. 1999. Vol. 38. No. 4. Pp. 401-440.
7. Dill D. University-industry entrepreneurship: the organization and management of American university technology transfer units. *Higher Education*. 1995. Vol. 29. No. 4. Pp. 369-384.
8. Williams G. *The Enterprising University: Reform, Excellence and Equity*. Buckingham, England; Philadelphia, PA : Society for Research into Higher Education, Open University Press, 2003. 193 p.